

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Practice Explicatum, Seu Decisiones Casuum

Ad Singulos Decretalium Gregorii Papæ IX. Titulos, & ad consuetum
Referendi modum accommodatæ. Opus Novum

Complectens alteram Decretalium medietatem, videlicet nonaginta duos
Titulos, à Titulo XX. libri III. de Feudis usque ad finem

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1734

Decisio CLX. De Templo, & Clericis Capellanis, cujusdam Parthenonis à
Visitatione Episcopi exempti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62204)

TITULUS XXXVI.

De Religiosis Domibus, ut Episcopo
sint subiectæ.

DECISIO CIX.

De Templo, & Clericis Capellanis, cu-
jusdam Parthenonis à Visitatione Episcopi
exempti.

SPECIES FACTI.

Inurbe quadam ditionis Aust-
riacæ floret jam à sesqui- cen-
tenis & amplius annis nobilissi-
mus Parthenon, seu Nobilium
coetus virginum, à Serenissi-
mo sanguine primitus institutus, à

Sede Apostolica comprobatus, ac à
Cæsarea Majestate in singularem
protectionem assumptus, quæ sub
una Superiorissima emissio castitatis vo-
tò vitam ducunt integerrimam: ac
summò studio ad omne virtutum

Cc 3 ge-

genus, Christianamque perfectionem obtinendam incumbunt, ac longè latèque odorem optimi exempli diffundunt. Ipse Parthenon, seu virgines quoad personas suas atque domum, quam incolunt, vel ipso Episcopo fatente semper fuit exemptus à jurisdictione ac visitatione Ordinarij, & citra ullam impugnationem pro exempto habitus: Templi verò, & Clericorum, quos Parthenon pro libitu suscipit (& amandat) pro obsequijs suis, & Sacris in eadem Ecclesia dicendis, subjectionem ac visitationem jam aliquoties præterdit Ordinarius (specialiter modernus, Præsul omni encomiorum genere dignissimus, sanctò zelò flagrantissimus, ac omnium virtutum laude clarissimus) suæque tam in hos quàm in

Ecclesiam jurisdictionis exercere actus tentavit. Notandum verò est, quòd Ecclesia hæc olim spectaverit ad Religiosos Exempti Ordinis, & quòd Capellani hujus Parthenonis non habeant beneficium Curatum, imò nec verum beneficium, auctoritate Episcopi erectum, sed præcisè constituantur assignatò salariò ad rem Divinam peragendam, & ad servendum in Sacris Parthenoni, ad hujus nuntum semper amovibiles. De hac igitur Ecclesia & Capellanis orta

paucis abhinc annis lis est,
& mihi propo-
sita

QUÆSTIO.

An hujus Parthenonis Ecclesia, & ei servientes in sacris Capellani, quòd tales, jurisdictioni & visitationi Episcopi sint subiecti?

Rationes dubitandi.

PRO hac subiectione pugnant minime leves, quas nonnemo in hunc ferè sensum collegit, vel saltem adduci possunt. 1. Episcopus habet fundatam in Jure intentionem suæ jurisdictionis & potestatis visitandi omnes Ecclesias & loca ad Dei cultum destinata suæ diocesis, exigendique rationes administrationis, ut plena manu tradunt Doctores exc. 3. 4. 6. 7. h. t. item visitandi omnes Clericos ac Sacerdotes dicecesanos, uti ijdem DD. ferè uno ore clamitant ex c. 7. de offi. Ord. in 6. &c. Idque in Clem. 2. h. t. etiam ad sceminas extenditur discretè his verbis: *illas quoque mulieres, que vulgò dicuntur Canonicæ Regularis. nec professionem aliquam facientes (quales sunt virgines & domicellæ hujus Parthenonis) per locorum Ordinarios, si exemptæ non fuerint, suâ, si verò exemptæ fuerint, Apostolica auctoritate precipimus visitari.* Demum P. Wiestner ad h. t. n. 5. sic inquit: *Ecclesia, sacella, & cætera loca Sacra quæcumque, subiecta sunt jurisdictioni spirituali Episcopi - etsi is (locus) alicui Ecclesie vel Monasterio exempto incorporatus sit; ergo & hæc Ecclesia, de qua lis, etsi incorporata sit domui virginum exemptæ, subjacet jurisdictioni Episcopi; cum exemptio Monasterij*

v. g. non extendatur ad Capellas. Chokier de jurisd. Ord. in Exempt. q. 13. n. 2. DD. in c. ex ore. 17. de privil. neque ad sacerdotes Capellanos; cum exemptio sit strictæ interpretationis, consequenter à loco ad locum, à persona ad personam non extendenda. c. sanè. c. cum capella. de privil.

2. Tridentinum sess. 7. c. 8. de Ref. statuit, quòd locorum Ordinarij Ecclesias quascunque, quomodolibet exemptas, Auctoritate Apostolica visitare teneantur, appellationibus, privilegiis, consuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore præscriptis - exclusis; ergo hanc Ecclesiam, licèt foret exempta, non protegit etiam immemorialis, si daretur, præscriptio, quòd minùs visitanda sit ab Ordinario, tanquam Sedis Apostolicæ delegato. Idem Trid. sess. 22. c. 8. de ref. ait, quòd Episcopi habeant jus visitandi Hospitalia, Collegia quæcumque, ac Confraternitates Laicorum &c. Et quamvis addat, non tamen, quæ sub Regum immediata protectione sunt, sine eorum licentia; hæc tamen exceptio extendenda non est ad Ecclesias consecratas, quia de his non facit ullam mentionem decretum Tridentini, & dicta exceptio, velut Juri Communi adversa, strictæ interpretationis est; ergo Epi-

Episcopus poterit hanc Ecclesiam consecratam sine licentia Imperatoris, sub cuius immediata protectione est Parthenon, visitare, inquirendo, an ibi decenter ministrentur sacra, & cultus Divinus ritè fiat. Barbofa ad d. Trid. s. 7. c. 8. n. 26.

3. In dubio exemptionis ferenda est sententia pro Episcopo, Juris assistentiam habente pro se; quod in Jure notorium est, & hinc celeberrimus Scriptor Erasmus Chokier de jurisd. Episc. in exempt. p. 1. q. 6. n. 3. seqq. dicit, quòd, etsi communiter magnum sit possessionis emolumentum, quo nemo pendente lite privandus est, tamen ab onere probandi ipsam exemptionem quasi-possessio nunquam relevet etiam possidentem: ex quo inferitur, Ordinarium uti posse sua jurisdictione contra eum, qui dicit se exemptum, donec is de prescriptione (si in hac se fundet) plenè probaverit, prout colligitur à pari cum Parocho, intentionem habente fundatam in Jure ad omnes decimas suæ Parochiæ, qui propterea decimarum detentorem illis spoliare, ac detentionem seu possessionem ipsi auferre potest, quamdiu spoliatus plenè non probaverit, sibi jus decimarum competere.

4. Si Parthenon obtenderet Prescriptionem, scire & bene notare oporteret 1. quòd contra jus visitandi præscribi nequeat. c. 11. c. 16. de præscript. ibi: cum contra

procuracionem, qua ratione visitationis debetur, præscribi nequiverit, quemadmodum nec contra visitationem ipsam potest aliquo modo præscribi, etiam immemorabili tempore, ut sess. 7. c. 8. tit. dicit Tridentinum. 2. in hac prescriptione nullum apparere titulum, qui tamen in omni prescriptione necessarius est. 3. prescriptionem immemorabilem hic locum habere non posse, quia exstat initij memoria. 4. prescriptionem exemptionis à visitatione non currere contra Episcopum non consentiente Capitulo, sicut sine consensu Capituli Episcopus nequit exemptionem concedere. 5. actus & protestationem Parthenonis contra visitationem Episcopi non esse ad rem; quia hujusmodi protestatio, siquid facit, id solum operaretur, ut Episcopus non præscripsisset jus visitandi; sed Episcopus non indiget prescriptione, cum habeat intentionem in Jure fundatam ad visitandas omnes Ecclesias & Clericos suæ diocesis. 6. Episcopum jam plures excuississe actus, per quos conservavit & roboravit suum visitandi jus, & intentionem in Jure fundatam, ut dum anno 1651. hujus Ecclesie tabernaculum, ubi asservatur Sanctissimum, sacrum oleum, altaria, & calices per modum visitationis inspicere curavit, item dum sæpius ad Parthenonis Capellanos decreta visitationis missit pro solvenda quota procuracionis visitationis: cujusmodi vel unicuique actus

actus sufficeret ad conservandum & stabilendum jus visitandi in Episcopo, & ad omnem præscriptionem interrumpendam vel tollendam in alijs. Paris. cons. 46. vol. 4. Chokier p. 1. q. 6. n. 2. Denique

5. Si Parthenon velit Ecclesiam & Capellanos suos reddere immunes à visitatione Ordinarij, præstare debet hæc tria. 1. convincenter probare, quòd Ecclesia sua cum Capellanis exempta sit ab Episcopo tanquam Ordinario quoad visitationem etiam in spiritualibus, quæ concernerunt cultum Divinum, uti altaria, paramenta sacra, calices, tabernaculum sanctissimæ Euchari-

stix &c. 2. quòd sit exempta ab Episcopo tanquam Sedis Apostolicæ legato quoad visitationem in iisdem spiritualibus, 3. debet necessariò ostendere ac demonstrare aliù Superiore Ecclesiasticum, cui in his spiritualibus subjecta sit; cum nulla sit in Mundo Ecclesia vel Clericus (excepto Papa) qui non sit alicui Superiori subjectus in spiritualibus: nec ulla nec ullus de tali exemptione unquam gloriari ausus vel auditus est: atqui hæc tria nunquam præstare poterit Parthenon: ergo.

Rationes decidendi.

Sed, quamvis hæc minimè fiat contemnenda, & in thesi sine dubio procedant, meque ipsum, antequam in Facto rite fueram instructus, ad assensum permoverint, modo tamen melius in Facto edoctus tam in Possessorio, quam in Petitorio Judicio pro Parthenone pronuntiandum censeo: in Possessorio quidem, quia Parthenon huc usque semper in quasi-possessione immunitatis à visitatione tum Templi tum Capellanorum suorum extitisse perhibetur, non solum negati-

(R. P. Fishler Decis. T. 2.)

và, ut ita loquar, quæ consistit in omiſſa visitatione Ordinarij, sed etiam positivà, quæ fuit obrenta per actum positivum, quo Ordinarius per interpositam protestationem fuit prohibitus visitare Templum & Capellanos quæ tales, cui prohibitioni Ordinarius acquievit, imò ipsemet declaravit, quòd non prætenderit visitare Capellanos quæ tales, sed solum quæ Clericos, quod ultimum utique potuit facere: in Petitorio autem ob rationes in assertionibus afferendas. Unde

Dd Dico

Dico 1. Stantetam longæva possessione vel quasi immunitatis à visitatione Templi & Capellano- rum non potest Episcopus attentare illorum visitationem, quamdiu nimirum in Processu Ordinario & Petitorio non docuerit sibi jus visitandi competere, ac pro se sententiam obtinuerit. Bernardus Van- Espen, zelus aliàs vindex jurisdi- ctionis Episcopalis in exemptos, qui *Jur. Eccl. Univ. p. 3. tit. 12. c. 5. n. 24.* sic ait: *si tamen Monasterium aut Capitulum esset in quasi- possessione exemptionis, non posset Ordinarius ipsum Monasterium aut Capitulum turbare, nisi viâ Juris ostenderetur, hanc quasi- possessionem esse vitiosam, & titulo sufficienti destitutam.* Ascan. Tambur. *de Jure Abbat. p. 1. d. 15. quæsto 8. n. 12. seqq.* cum Ponor- mit, Franco, Covarruvia allegante decisiones Rotæ; cum possessio longæva habeatur loco tituli, conse- quenter etiam Episcopus, licet habeat fundatam in Jure intentionem, amitrat manutationem. Id quod in simili communiter docent Auctores *exc. 2. de restit. spoliat. in 6.* & dicunt, Parochum, licet non minùs habeat intentionem in Jure fundatam ad omnes decimas in sua parochia sitas, ac Episcopus ad visitandas omnes Ecclesias & Capel- lanos in sua diœcesi existentes, ta- men non posse decimas auferre illi, qui in longæva seu diuturna posses- sione decimarum perceptarum ex- stitit. Vid. P. Melchior Friderich in

insigni tractatu de Decimis. 657. & P. Engel *tit. de Decim. §. 1. n. 4.* No- teretur bene hæc doctrina, & inflan- tia.

Dico 2. Ecclesia Parthenonis probabiliùs re ipsa est exempta à vi- sitatione Ordinarij, ut adeo etiam in Petitorio, si res eò deferretur, pro Parthenone decidendum foret. Probatur 1. Hæc Ecclesia jam olim, quando adhuc erat penes Religiosos Ordinis Exempti, certò fuit exempta: ergo adhuc est & manet exempta; nam Ecclesia Regularis non im- mittit privilegium exemptionis, si fiat Sæcularis, seu transeat ad non- Regulares personas. Felin. *in 1. cum accessissent de Constit. col. 6.* ubi plura in hanc rem adducit. Facit etiam generalis Regula de subrogatis, quod nimirum sapiant naturam, & ser- vantur jura ac privilegia eorum, in quorum locum subrogantur. *l. si eum. §. qui injuriam ff. si quis caution. c. 1. Ecclesia. ut lit. pend.* Quod eò magis procedit, si Ecclesia priùs exempta perveniat ad pariter exemptos, que- les sunt Parthenonis alumne, que successerunt & subrogatæ sunt in hac Ecclesia Religiosis exemptis.

Prob. 2. Ubi aliquod Corpus Collegium, Monasterium &c. est exemptum, omnia annexa, & que censentur esse pars, vel accessorium aliquod illius, sunt exempta. *arg. c. per exemptionem 9. de Privil. in 6. & ibi Francus n. 1. cum pars continetur*

in toto, & reguletur ut totum. c. 80. de R. J. in 6. atque accessorium sequatur suum principale. c. accessorium eod. ac eadem res, & idem moraliter corpus diverso jure censerit non debeat. c. 30. de decim. c. 22. de Privil. Idque procedit non obstante, quod exemptio præjudicet potestati Ordinarij, ac idcirco odiosa sit, Pirhing ad tit. de Privil. n. 46. VViestner *ibid.* n. 72. Quapropter Jurisperiti existimant, si aliquod Monasterium sit exemptum, eandem exemptionem participare cæmeterium, & quidquid intra muros & septa illius continetur, atque ad illud pertinet. Chokier l. 1. q. 16. n. 2. ex can. 3. & 4. caus. 12. q. 1. Sed Parthenon ipse quoad personas & domum, velut aliquod corpus morale, vel ipso Episcopo fatente, est exemptus à visitatione Ordinarij ex una, ex altera verò parte templum est unum ex annexis & pertinentijs, velut pars, aut aliquod accessorium: ergo & templum censerit debet exemptum à visitatione. Neque dicas, eandem rem sub diversis respectibus posse diverso jure censerit, quamdiu diversa est ratio in uno & in altero, & quando duo disparata per conjunctionem constituunt unum quid, uti in casu quæstionis; nam cætus Virginum est sæcularis, Ecclesia autem est domus Religiosa, h. e. auctoritate Episcopi erecta, ac insuper consecrata. Siquidem hoc prorsus nihil facit ad rem; nam

etiam Monachi & Laici conversi ex una, ex altera verò parte Monasterium & Ecclesia, velut domus Religiosa, quarum ultima etiam est consecrata, sunt duo prorsus disparata, in quibus diversa reperitur ratio, per conjunctionem unum corpus constituentia, & tamen in *tit. c. per exemptionem.* dicuntur etiam Monachi & Laici conversi esse exempti, si Monasterium vel Ecclesia est exempta. Dein vix dubitandum est, etiam ipsum Parthenonem & domum illius esse Religiosam, h. e. auctoritate Episcopi aut etiam ipsius Papæ erectam, sicut ipsa Ecclesia est erecta auctoritate Episcopi. Consecratio quod desit Domui Parthenonis, nihil facit; cum etiam aliæ domus auctoritate Episcopi erectæ dicantur Religiosæ, licet non consecrentur; adeoque consecratio, sive adsit sive desit, nihil tribuit ad constituendum corpus morale.

Confirmatur utraque hucusque allata probatio ex observantia longissima, quæ, sicut consuetudo dicitur optima Juris dubij interpretis. c. 8. de consuet. l. 37. ff. de Legib. optima est declaratrix juris privati; cum igitur hucusque, quantum scitur, omissa sit visitatio templi ab Ordinario, observantia hujus omissionis plurimum confirmata, imò manifestè probata est ac declarata exemptio templi à visitatione Ordinarij, quod nempe vel ratione anti-

quorum templi possessorum exemptorum, vel ratione annexionis ad Corpus & Collegium exemptum exemptio competat etiam templo Parthenonis.

Prob. 3. ex Legibus Præscriptionis, casu quo ex prioribus capitibus exemptionem non ortam fuisse transmitteretur. Siquidem indubitati Juris est, quod per viam præscriptionis legitimæ immunitas à visitatione Episcopi (non quidem extinctivè, ita ut à nullo amplius Superiore Ecclesiastico visitatio fieri possit, sed translativè, ita ut ab Episcopo in alium Superiorem transferatur jus visitandi) obtinibilis sit, vi cujus ex parte Episcopi extingatur jus visitandi, ex parte autem subditorum obtineatur immunitas & exemptio à visitatione Episcopali. Text. & DD. in c. 15. c. 18. de Præscript. c. 14. c. 17. de privil. c. 7. eod. in 6. Abb. Felin. Franc. Bald. Barbos. in c. 7. cit. n. 6. latè Fr. Balb. in tract. de Præscript. p. 1. q. 12. per tot. P. VViestner h. t. n. 5. Chokier p. 1. q. 6. n. 1. & hoc rectè alij sexcenti. Legitima autem & sufficiens est præscriptio, juxta Paris. cons. 96. vol. 4. nemine dissentiente, si Parthenon in quasi-possessione libertatis à visitatione templi sui ininterrupta existit vel per 40. annos cum titulo, vel hoc deficiente per tempus immemorabile. per c. 1. de Præscript. in 6. l. 3. Et 4. C. de Præscr. 30. vel. 40. annot. l. 1. §. 1. & de Annal. except. Sed Parthenon

in quasi-possessione libertatis à visitatione templi sui existit indubitatè per 40. & amplius annos, cum nequidè de umbra attentatæ visitationis constet ab anno 1651. adeoque per 81. annos (ubi quidem, attemè materialiter & honoris causâ, non per modum visitationis, inspicere calices, paramenta &c. permittit Episcopo Parthenon) & quidem cum titulo, qui fuit non solum præsentia & non-usus juris ex parte Episcopi, quod in præscriptione privativa & ad extinguendum jus alienum, libertatèque consequendam omnino sufficit. l. 1. §. ff. de ag. plur. arv. l. 5. §. 3. ff. de in. act. priv. l. 10. ff. si servit. vind. l. 1. C. de servit. & aqu. l. 3. cit. sed etiam ad fuit titulus positivus, nimirum vel privilegium existimatum & præsumptum ex tot annis omiſſa visitatione, vel donatio aut translatio, per quam hæc Ecclesia, prius jam, dum adhuc erat Religiosorum exemptorum, exempta transiit ad Parthenonem. Imo non male defenditur, quod Parthenon in quasi-possessione immunitatis à visitatione templi existit per tempus immemorabile, seu memoriam hominum actu existentium longè excedens, siquidem à primæva origine Parthenonis, adeoque facile per 150. & amplius annos hoc templum ab Episcopo nunquam fuit visitatum; nam nemo audivit, communisque fama est neminem vidisse, neminem audivisse unquam de ullo actu

actu visitationis hujus templij (nam illa inspectio merè materialis & honoris causâ anno 1651. permilla non fuit visitatio) quo modo sufficienter probari tempus imemoriale conitat ex *l. si arbiter 28. ff. de probat.* & ego fuscè ostendi in *meo Manipulo Casuum leasu 11.* Norandum insuper, quòd Parthenon non solùm fuerit in quasi-possessione negativa, consistente in omilla tanto tempore visitatione, sed etiam in positiva, consistente in protestatione, & prohibitione visitationis semel vel iterum præsentæ, cui Episcopus acquievit, & sic Parthenonem in actu possessionis positivo constituit. *arg. l. 6. ff. de servit. præd. Rusti.* Innoc. Hostiens. Jo. Andr. Ant. de Butr. in *c. dilectus de Capell. Monach.* Protestatio enim positive conservat suum jus protestanti. *c. 2. de in integr. restit.* cùm fiat juris conservandi gratiâ, ut apud omnes est certum; & si Pars adversa nihil movet contra, censetur tali protestationi acquiescere. Jacob. Blum *process. Camer. tit. 63. n. 53.* Et per talem prohibitionem, si prius nullam habuisset, prohibens consequetur possessionem, & inchoaret præscriptionem. *l. 6. ff. de servit. præd. Urb.*

Dico 3. Etiam Capellani quâ tales probabilius sunt exempti à visitatione Episcopali. Rationes ferè sunt eadem; nam 1. hi Capellani non sunt Beneficiati Curati, imò ne quidem Beneficiati, sed prohibi-

tu assumuntur & removentur à Parthenone, ac sunt quasi familiares, seu de familia Parthenonis, ac ministri, ipsi in spiritualibus & re Divina peragenda deservientes, proin quasi pars & quoddam quasi accessorium Parthenonis, seu personæ accessorix. Bart. *Conf. 96. n. 5. & 6.* Rebuff. in *Praxi benef. p. 1. tit. de Vicar. perpet. n. 16.* Chokier *p. 4. q. 37.* Sed familiares, ministri, & personæ accessorix in legendis Sacris &c. alicui Collegio deservientes participant exemptionem ipsius Collegij, Hospitalis, Corporis, & Communitatis exemptæ. Chokier *p. 4. q. 37. cit. & q. 38.* Rebuff. *cit. tit. Favet c. 17. de sent. excomm. in 6. l. 93. ff. de Legat. III. l. 8. ff. de Senator.* nam etiam in odiosis accessorium sequitur principale. 2. Hi Capellani nunquam fuerunt visitati ab Episcopo quâ tales, & quamvis tertia jam vice interpolata Episcopus ad dictos Capellanos direxerit decreta visitalia, serid tamen & efficaciter contra protestatus est Parthenon, ac, uti in Protocolis visitationis & Archivio Parthenonis reperiri aiunt annotatum, acquiescente Ordinario, imò approbante, cùm declaravit, se non intendere Capellanos ratione capellanix & suarum functionum, sed præcisè quâ Clericos visitare, an nimirum vitam ducant Sacerdotibus congruam &c. quod utique Parthenon prohibere nec vult nec potest; de his ipse Ordinarius anno 1693, disertis

D d 3 ver-

verbis ad Superiorissimam Parthenonis rescriptis & voluit, *antiquæ observationis* standum esse. Accedit, quòd Parthenon (utique non ignorante, nihil tamen movente contrà Episcopo) quotiescunque novum suscipit Capellanum independentem ab Episcopo, eum expressè soleat admonere, ne quoad ea, quæ Capellaniam, officium suum, & templum Parthenonis concernunt, respondeat visitatoribus Episcopalibus, si fortè ab his citaretur. Ergo hi Capellani *quætales*, seu quoad ea, quæ concernunt Capellaniam & ministeria sua in templo Parthenonis, si aliunde non essent exempti, exemptionem & immunitatem à visitatio-

ne Episcopi per viam præscriptionis, etiam immemorialis, ne dicam quaragenariæ tantum, obtinissent, cum ad sit possessio immunitatis ininterupta, non solum negativa per tempus immemorabile, sed etiam positiva per longissimum; adeoque tam in Petitorio quam in Possessorio, si res ad Judicium deduceretur, merito victoriam sperare possent, non minus ac Parthenon ratione templi sui.

Removentur Opposita.

Primum, quamvis in thesi & de Jure Communi procedat, in hac tamen hypothese & de Jure speciali, vi cujus in prima fundatione Parthenon fatente Episcopo fuit exemptus, consecutivè & templum illius tanquam pars, & jam antecedenter exemptum, item Capellani tanquam personæ accessoriæ, accedente insuper præscriptione, etiam immemoriali, non habet locum.

Secundum ferè eodem modo expeditur. Dein in primo textu Tri-

dentini notetur verbum *teneantur*, ex quo in rem meam sic arguo: vi Tridentini tenentur Episcopi, vel ut Ordinarij vel ut Sedis Apostolicæ delegati, visitare omnes Ecclesias in sua diocesi sitas; ergo, cum nunquam inceperint Episcopi visitare hanc Ecclesiam, non obstante, quòd decretum & promulgatio Tridentini jam existerit tempore cretæ Parthenonis, clarum est signum, quòd agnoyerint, hanc Ecclesiam à visitatione sua, tam quàm Delegatorum Sedis Apostolicæ quam quæ

Ordinariorū, exemptam esse seu ex speciali privilegio, seu ob præcedens privilegium, dum Ecclesia hæc erat penes Ordinem exemptum, seu ob specialem protectionem, in quam Imperator unà cum Parthenone recepit templum, seu ob conventionem in ipsa fundatione Parthenonis initam; non enim præsumendum est delictum, vel supina negligentia aut culpabilis Episcoporum inobedientia erga Tridentini visitationem præcipientis decretum. Dein Tridentinum ibi quidem nullam consuetudinem, etiam immemorabilem, voluit ob stare suæ dispositioni, nihil tamen dixit de præscriptione; ergo hanc non reiecit. Adde, quòd Tridentinum neque consuetudini futuræ deroget, sed solum privilegijs & consuetudinibus illo tempore existentibus, ut docetur ad tit. de Consuetudine, non verò consuetudinibus & præscriptionibus post Tridentini decretum introductis & completis, quales admittunt prope omnes DD. etiam Chokier, cui multum tribuit Adversa Pars; atque hac præscriptione, etsi aliunde non jam habuisset, hæc Ecclesia libertatem à visitatione obtinuisse. In altero textu Tridentini, licet non fiat expressa mentio de Ecclesijs, hæc tamen non excluduntur, imò per Hospitalia, & Collegia, Ecclesias habentia, implicite comprehenduntur tanquam pars, & aliquid annexum vel accessorium; quare putem, non

facile visitatum iri vel visitatum esse templum aliquod Hospitalis vel Collegij sub immediata Imperatoris aut Regum protectione constituti sine ipsorum licentia. Unde Tridentinum in utroque textu potius mihi favet, quàm adversatur. Barbosa Commentarius in Tridentinum non admodum magnæ est auctoritatis, utpote suò modò prohibitus.

Tertium in præsentis facti contingentia parùm stringit; quamvis enim in dubio ferenda sit sententia pro Episcopo, Juris assistentiâ munito, & possessio non relevet ab onere probandi in Petitorio eum, qui præcisè dicit se esse exemptum; hæc tamen talia pro Parthenone stant argumenta, ut etiam in Petitorio facile, si non demonstrat, satis tamen Ecclesiæ suæ exemptionem atque ita probare possit, ut pro ipso sententia sit ferenda. Neque ipse quasi-possessio est tam parvæ considerationis, ut non rejiciatur onus probandi in Episcopum, cum etiam ad legitimam præscriptionem sufficere queat, uti ostensum est. Chokier, dum dicit illimitatè, ab Ordinario visitari posse possidentem, vel in quasi-possessione exemptionis existentem, intelligi & restringi debet ad casum, quo possessio est valde brevis, nec notabili tempore duravit, nec munita est alijs administriculis, cujusmodi non est quasi-possessio Parthenonis; aliàs falsum dicit,

dicit, ut elucescit ex illo ipso exemplo, quod Obiectio adduxit, de Parocho assistentiam Juris ad omnes decimas sui parochialis districtus habente; nam in *c. 2. de Restit. spoliat. in 6.* ubi quidem habetur, Canonicos, qui à Parocho fuerunt spoliati decimis, non esse restituendos, antequam probent jus ad decimas sibi competere, additur tamen hæc bene notanda particula *aliquandiu*, si nimirum Canonici decimas tantum *aliquandiu* possederint, h. e. brevi tantum tempore: ergo, ut rectè inferunt DD. si Canonici *diu* vel *longo tempore* aut etiam *longissimo*, vel etiam *immemoriali* (uti Parthenon possedit libertatem à visitatione sui templi & Capellanorum) possederint Decimas, iis à Parocho spoliari non potuissent, & si spoliati fuissent, restitui ante omnia, seu antequam suum jus probassent, debuissent, consequenter Parocho incubuisset probatio. per *c. 1. 2. & ult. de Ord. cognit. l. 1. §. quia à me ff. de vi & vi arm. &c.* ubi enim est diuturna possessio, præsumitur esse justa. *arg. c. 2. cit.* Vid. P. Friderich de *Decim. n. 657.*

Quartum omnes vires amittit ex probatione tertia assertionis 2. certum enim est ex Juribus & Auctoribus allegatis, exemptionem à visitatione præscribi posse, non quidem extinctivè, sed translative, per tempus immemoriale, & cum titulo quadragenarium. 2. non

desse in hac præscriptione titulum, 3. etsi abesset titulus, non tamen desset tempus immemoriale. Dum additur, exstare initij memoriam, quæro, cujus initium sit in memoria vel notitia hominum? Parthenonis utique, cujus initium sine dubio scitur, at non habetur memoria ab hominibus actu existentibus; quòd habeatur notitia inchoati Parthenonis, non obest præscriptioni immemoriali; alias nullum fere unquam Collegium vel Corpus levari posset præscriptione immemoriali, etiam post mille annos, cum ordinariè sciatur, quando initium sumpserit: sufficit igitur, modò memoria initij possessionis libertatis à visitatione non habeatur ab hominibus actu existentibus, ut fateatur omnes. 4. Episcopo præscriptionem exemptionis patienti necessarium non esse consensum Capituli, tenent DD. cum Chokier & Alcam. Tamburino de *Jur. Abb. p. 1. d. 1. §. quesito 13. n. 5. V. secundò.* licet spectato Jure Communi indigeat consensu Capituli, si post fundationem Ecclesiæ hanc velit eximere. 5. Protestatio Parthenonis non eò collimabat, ut impediret Episcopum à præscriptione, qua is utique non indigeret, cum jus visitandi ipsi competat per se & de Jure Communi, sed eò spectabat, ut Parthenon conservaret suam quasi possessionem, vel etiam si prius non habuisset, inciperet, atque sic præscriptionem suæ libertatis

compleret, jusque Episcopi, si aliquod habuisset, extingueret: sicut revera per tot annorum possessionem, protestatione & prohibitione sua conservatam vel inchoatam, extinxisset, & exemptionem obtinuisset, si aliunde, uti tamen probabilis est, id ante non factum fuisset. 6. Quando Visitatori Episcopali, qui tunc non præterit visitationem (aliàs enim certè id non fuisset permissum) anno 1651. sed meram nudam & materialem inspectionem tabernaculi, calicum, paramentorum &c. petijt, & Parthenon præcise honoris causâ, & peractum meræ facultatis præcise (cujusmodi nihil præjudicat, nec possessionem aut præscriptionem interruptit, ut habet communis ex *abbate de V. S. l. 2. ff. de via publ.*) permisit, sicut alijs hospitibus subinde permittit, sibi non præjudicavit. Decreta visitalia, ad Capellanos data, nunquam fuerunt attentata, nec paritio præstita ab ipsis quâ talibus, acquiescente Ordinario, atque ideo fuerunt sine effectu, & potius ista recusatio confirmavit eorum possessionem præcedentem.

Quoniam quoad priora duo membra ruit ex dictis, ex quibus claret, Episcopo nec ut Ordinario, nec ut Delegato Sedis Apostolicæ, competere jus visitandi templum & Capellanos Parthenonis, in prima fundatione, vel ipso Episcopo fatente, exempti, & sub immediata Imperatoris protectione existentis, cui

(*R. P. Puchler Decis. T. 2.*)

annexa & quasi accessororia sunt templum & Capellani, præsertim cum tanto tempore nunquã exercuerit hoc jus. Quod Parthenon non sit Corpus vel Collegium *Regulare*, nihil obest; sufficit, quod sit *Ecclesiasticum*; dein hæc ipsa Ecclesia fuit olim *Regularis* exempta, in qua hodie non amplius exercetur cura animarum; cujusmodi Ecclesias *Regularium* exemptorum *Barbosa de off. & pot. Episc. alleg. 74. n. 11. & seqq.* alijsque dicunt esse exemptas. Quoad 3. membrum non est magna difficultas nominandi alium Superiorem, cui competat jus visitandi vel per se vel per delegatos, nempe illum ipsum, cui ipse Parthenon quoad suas personas & domum est specialiter & immediate subjectus, licet ab Episcopo, id ipsum fatente, sint exemptæ etiam quoad visitationem, si hæc judicaretur esse utilis vel necessaria: is autem Superior est Summus Pontifex, vel ejus Legatus, aut Nuntius Apostolicus, ut vocamus, De cætero non intendo negare Episcopo illam jurisdictionem sicut in ipsum Parthenonem ejusque personas, domicellas & virgines, ita in Ecclesiam illius & Capellanos, quæ aliàs de Jure competit Episcopo in personas & loca exempta etiam à visitatione, uti v. g. in casu, quo ipsæ personæ essent suspectæ de hæresi, vel quo Episcopus vellet censuram à se infligendam in hac Ecclesia promulgare, vel quo Capellani delinquerent contra statum Clericalem, &c.

Ec

T I.